

آبونه مشرانظی

ممالک عثمانیہ دہ سنہ لکی (۶۵)، آلتی
آبلمی (۳۵) غروشددر .
ممالک اجنبیہ دہ سنہ لکی (۸۰)، التی
آبلمی (۴۵) فرانقدر .

ادارہ خانہ

باب عالی جادہ سندہ دائرہ مخصوصہ

اظہارات

آبونه بدلی پشیندر .

مسلكه موافق آثار مع المنونیه قبول
اولنور . درج ایدلمین یازیلر اعاده
اولونماز .

الکتاب المجلد

۱۳۳۳

دینی ، فلسفی ، علمی ، ادبی ہفتہ لو مجموعہ اسلامیہ در .

صاحب و مدیر مسئول

ناش محرر

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم

اشرف ارباب

محمد عاكف

اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

اظہارات

رسالہ مزین آلتدینی کو سترامک
شرط بلاتون یازیلر عرصہ فیکر
غز نہ طر فندن اقتباس اوونہ بیلیر

مکتوبتربک ، امضاتربک واضع و
اوقوناقلی اولسی و آونہ عرصہ
نوسر و سنی مخنوی و ونسی لازمدر

ممالک اجنبیہ بچون آونہ اولانلربک
آدر سربک فرانز جہ نہ یازلمی
رجا اولنور .

پارہ کوندر لیکي زمان نہ یہ دائر
اولدیغربک واضعاً بتلدیرلمی رجا
اولنور .

توقف اولتور . (بیان ایدیور : مذاهب سائرینی بیانندن صرف نظر ایدیور .

ذکر اولسان . مذاهب عشره دن هر برینک صاحبزای ادلهیه مراجعت ایدیور ، مخالفلرده انلره جواب وریور . بونابده راجیح اولان مذهب جمهور مذهبی در : امر صیغهسی وجوب معناسنده تحقیقتدر ، وجوبه موضوعدر . معانی سائره انجق قرائن ایله معلوم اولور . امر صیغهسنک وجوبدن بشقه برچوق معناری وار ایسهده منازعه انجق معانی ازیله میاننده در : وجوب ، ندب ، اباحه ، تهدید .

وجوبه مثال : اقیمو الصلاة و آتو الزکاة

ندبه مثال : فذکابوهم ان علمتم فیہ خیراً .

اباحیه مثال : کلوا و اشربوا

تهدیده مثال : اعملوا ماشتم

زهی سنسکی مذاهب مختلفه

امر صیغهسنده اختلاف اولدینی کبی نهی صیغهسندهده اختلاف اولومشدر :

۱ - نهی صیغهسنک معنای حقیقیسی تحریم در . نهی صیغهسی معانی سائرده مجازاً استعمال اولتور . نهی صیغهسی قرینه دن خالی اولورسه ایشلهین عقابه مستحق اولیق صورتیله تحریمه دلالت ایدر . جمهورک مذهبی بودر .

۲ - نهی صیغهسی کراهته موضوعدر . قرینه دن خالی اولور ایسه ایشلهینه عقاب تعلق ایتمیوب مجرد ترکنه حث و تشویق تعلق ایدر ، ترکی فعلنه راجیح اولور .

۳ - نهی صیغهسی اشتراک لفظی ایله حرمت و کراهت معناری بیننده مشترکدر . حرمت ویا کراهت معنارلندن بری انجق قرینه ایله تعین ایدر . نهی صیغهسی قرائندن خالی اولور ایسه ایشلهین عقابه مستحق اولور ویا عقابه مستحق اولیوب ترکنه تشویق ایدر کبی معنار ا کلاشیله من . مطلق بر ترک معنای ا کلاشیلیر .

۴ - نهی صیغهسنده اشتراک معنوی ایله مطلق ترکه موضوعدر . بونک نتیجهسی ایله اوچنجی مذهبک نتیجهسی بردر .

۵ - نهی صیغهسنده توقف اولتور . بومذهبهده کی توقف معنایی حقیقی بر تعیینده توقفدر . اوچنجی ، دردیجی مذهبهده توقف استعمال اثناسنده معنای مقصودی تعیینده توقفدر .

اوچنجی و دردیجی مذهبلره کوره نهی صیغهسنک معنای حقیقیسی تعین ایشدر . اوچنجی مذهبه کورم هم حرمته ، هم کراهته ؛ دردیجی مذهبه کورم مطلق ترکه موضوعدر . بشنجی مذهبه کوره معنای حقیقی متعین دکدر .

۶ - نهی صیغهسی اباحیه موضوعدر ، قرائندن خالی اولورسه فاعل ایشاهمک ، ایشاهمه مکده مخیر اولور .

مذاهب مذکوره دن حق اولان مذهب جمهور مذهبی در . دیگر مذهبنک علی التعمین صاحبزایی کوره مدیم .

ابن رشد کتابنده انجق اوج مذهب ذکر ایدیور : جمهور مذهبی (نهی صیغهسی تحریمه دلالت ایدر) ، مذهب ثانی یی (نهی صیغهسی کراهته دلالت ایدر) مذهب خامسی (نهی صیغهسنده توقف اولتور) ذکر ایدیور .

نهی صیغهسی قرائندن خالی اولور ایسه تکرار ، فور اقتضا ایدر : علی الدوام ، علی الفور فعل متروک حرام اولور . امر صیغهسی بویله دکدر . قرائندن خالی اولان امر صیغهسی تکرار و فوری اقتضا ایتمز : علی الدوام ، علی الفور فعل مأمور ، واجب اولماز .

امرک برچوق معناری اولدینی کبی نهیک ده برچوق معنار وار ایسهده منازعه اوج معناسندهر :
تحریمه مثال : لاتا کلوا الربوا
کراهته مثال : لاتبايعوا وقت النداء
اباحیه مثال : لاتخذوا الدواب کراسی

اسلام اجتماعیاتی

اسلامیتده روحانیت ، جسمانیت واری ؟

اسلامیتک بالذات انسانلری تفریق ایتمیو ، مثلاً بر قسمی روحانیلر دیگر قسمی جسمانیلر حاله افراغ ایتمیو و بوکادده مساعد بولمسی عقلاً محالدر .

فی الواقع دین مبین اسلامده انسانلری روحانیت ، جسمانیت صنفلرینه تفریق ایتمه جک هیچ بر درلو حکم ، هیچ بر درلو قانون موجود دکدر . خرسیتانلقده بو حال ، بو افتراق دین نقطه نظرندن ضروری عدایدلنکدهدر . اسلامیتده ایسه بویله افتراقی موجب حاللر قطعاً موجود دکدر .

مادامکه بو ثابتدر ؛ بو حالده مسلمانلری ایکی صنفه تقسیم ایتمکدهده معنی بوقدر . بناء علیه اسلامیتده روحانیت ، جسمانیت عنوانلری . اوله ماز ... روحانیت ، جسمانیت عنوانلری خرسیتانلردن ایشدر .

انسان ، روحانیت و جسمانیتدن مرکب بر حیواندر ، که حکما

بتون مضرتلری دفعه دیناً مجبوردر . دین ایسه هر بر مسلمانک
- هیچ بر فرد مستنا اولمقسزین - محافظه سی مجبوری اولان بروظیفه
انسانیهدر . انسان ، انسان اولدینی مدتیجه دیننده ثبات ایتمی
ضروریدر . بو نقطه ایسه هم وظیفه عمومیهدر ، هم ده وظیفه
خصوصیه وشخصیهدر . بناء علیه بوجهتده مناط تفریق اوله مز .

اسلامیتده روحانیک وجسمانیک هیچ بر وقت اونامش ، هم
هیچ بر وقدهده اولاملیدر . دین اسلامده بویله بر ایشک وبویله بر
حاکک وجودینه قائل اولوق کناهد ، بدعتدر .

عصر رسالتده اویله روحانیک ، جسمانیک ، بویله ایکی صنف
اهالی موجود دکلدی . او عصر سعادتده مسلمانلر آراسنده اویله
آریلق ، غیریلوق یوقدی : حضرت پیغمبر اقدمزه ایمان ایدنلره
« مؤمن ، مسلم ، صحابی » تعیرندن دها خصوصی بر تعیر ، قابل
دکل ، بولنازدی . بتون اهل ایمان بر صنفدی : مسلمان .

ایشته دقت بیورلسون ! عصر سعادتده روحانی وجسمانی
دنیله جک صنفلر بوله میوروز . زیرا بتون اهل ایمان ، هپسی هم روحانی
هم جسمانی ایدیلر . روحانیت وجسمانیتدن یالکنز بریسی ایله اتصاف
ایده بیله جک بر ذات ، اهل ایمان آراسنده بولنه مازدی . تابعین کرام
زمانندهده حال بویله اولدی .

ایشته اساس اسلامیت بویلهدر . شمدی ده بویله اولماسی لازمدر .
بونک اوزرینه نه علاوه ایدیلورسه ضالاندر ؛ نه اختراع اولتورسه
بدعتدر .

نتیجه : اسلامیتده روحانیک ، جسمانیک یوقدر ؛ اوله مزده ...

قرآنی حلیم ثابت

سبیل رشاد

مومی الهک وقتیله یازمش اولدینی شو مقاله کمال دقتله اوقونعلی در .
فی الحقیقه اسلامک اوامر دینیه سر یالکنز اعتقادات و عباداته یعنی یالکنز
خالق ایله مخلوق بیننده کی مناسبانه منحصر دکلد . حقوق عبادک
معاملات و مناکحات و عقوبات اقسامندهده شاملدر . دین اسلام خالق
ایله مخلوق آراسنده کی واسطه یی ، رهبانیتی رفع ایتدی کی ؛ « الله
عائد اولانی الله ، قیصره عائد اولانی قیصره ویرمک ، دستورینی ده
هیچ قبول ایتمز . معنای معروفلرجه نه حکومت روحانیه یی طانیر ،
نه حکومت جسمانیه یی . حکومت روحانیه وجسمانیه نك آری آری
تشکانه جواز ویرمز . حکومت جسمانیه یه عائد معاملاتک کافه سی
دیناً مأموریه ویا منهی عنهدر . هپسی امر الهی ویا سنت رسالتیناهیدر .
کتاب و سنت دینادهده ، آخرتدهده انتظام شوون افراد وامتی کافیدر .
(ربنا آتنا فی الدنیا حسنة و فی الاخرة حسنة) تعلیم الهیسی بو

انسانی « حیوان ناطق » دیه تعریف ایدرلر . بو حالده انسانی یالکنز
روحانیت ، یاخود یالکنز جسمانیت ایله توصیفده صواب اوله مز ؛
خطادر ، غلطدر .

انسانلرک بر قسمنه روحانی دیمک و آنلری روحانیه نسبت ایتمک
ایچون هر حالده او شخصلرک جسمانیره قارشو باشقعلنی بولنسی ،
و آرارنده اولان فرقت معنایه راجع وروحه عائد و هیچ اولمازسه
حقوقجه بر متمایزی حائر اولماسی لازمدر . حال بوکه انسانلر آراسنده
نه حقوقجه ، نه روح و معنایه ایکی صنف خلق موجوددر .

زیرا عموم انسانلر روحانیت وجسمانیتدن مرکب اولمقده برابر
هانکیسنک جسمانیه و هانکیسنک روحانیه دها زیاده علاقه سی اولدینی
بیلیمک ممکن دکلدر .

بو انسان روحانیدر ، بو انسان جسمانیدر ... دیمک وبویله بر
حکم اعطا ایده بیلمک ایچون ، شبهه سز بر مناط ، بو حکمک منشای
اولوق اوزره برعله لازم . ایشه بو مناط وعلیه یی نه حقوق نقطه نظرندن ،
نه ده علاقه و غلبه نقطه نظرندن بوله بیلدک ...

الدسوک ونهایت اولوق اوزره بر احتمال عقلی قالیورکه اولد : انسانلرک
صورت ظاهرلری و کیفیت تلبسلری درکه احتمال بو نقطه نظرندن
انسانلری روحانی وجسمانی دیه ایکیه تقسیم ایتمک آرزو ایدنلر
اوله بیلیر . فقط بو آرزوده بولنانلر آلدانیورلر . زیرا بر انسانی معنا
و روح ایله اصلا مناسبتی اولیان البسه نه ، باخصوص شریعت غرای
اسلامیتجه هیچ بر اهمیتی حائر اولیان صورت ظاهره نه حصر نظر
ایده رک و بو اعتبارله ده انسانلرک تقسیمنه قدر کیتمک هیچ بر وقت
حقیقت بیلیمک صایله ماز .

صاریق وجهه اکتسا ایتمش بر انسانه روحانی دیمک تقدر
منطقه سز بر لافدر . زیرا صاریق وجهه نك روحانیه و معنایه هیچ بر
مناسبتی اولمادینی حتی بومقوله دن بیله اولدینی یك واضح بر مسئلهدر .
روحانیک وجسمانیک - معاً اولدینی حائده - بر معنادر ، که بونکله
حقیقت انسانیه متصف اولور . انسان صاریق وجهه اکتسا ایتمش
اولسون ، استرسه بیاض یاقه طاقسون ، پالطو کیمش اولسون ...

نه حاجت وارکه مسلمانلری ایکیه آیرلم ؟ « انما المؤمنون اخوة »
مسلمانلر هپ قرداشدرلر . مسلمانلقده آریلق ، غیریلوق یوقدر .
کرتک حقوق اعتباریه ، کرتک وظیفه اعتباریه مسلمانلر یکدیگرلرینه
قارشو رجحانی حائر دکلدرلر . انسانلر فصل که مساوی اوله رق دنیایه
کلورلرسه ، اسلامیتده عین مساواتی محافظه ، عین اخوت طبعیه یی
ادامه ایچون وضع بیورلمشدر . بو حالده مسلمانلری روحانیک
وجسمانیک صنفلرینه تفریق ایتیه نه لزوم وار ؟

نه حاجت وارکه مسلمانلری روحانی وجسمانی دیه ایکی قسمه
تقسیم ایده لم ؟ کلدکاری بر بر ، کیده جکاری رده یینه بر ؛ منافعلری
مشترک ، مضرتلری ده اویله ... عموم افراد مسلمین - هیچ بر فرد
مستنا اولمقسزین - کنبوسنک وبتون قرداشلرینک منافعی حایله ،

نقطه مهمه اشاره تدر. بناءً عليه اعصار اخيره اوروپاده تطبيق ايديلن امور دينيه وسياسيه بي تفريق Séparation de l'Elise et del'Etat دستورينك بزده محل انطباقی یوقدر. بزده امر بالمعروف ايله نهی عن المنکر دینک فرائضدن اولدینی کبی تأسیس حکومت، اقامه حدود الهیه وتوزیع عدالت ایله شؤن سیاسییه بی اداره کبی خصوصاتک کافه سی دینک احکامنددر. دین اسلامجه نصب امام فرضدر. امامه اطاعتده فرضدر. امام المسلمینک جمعی بی اقامه ایتیمی ایله فاضی نصب ایتیمی بیئندهده فرق یوقدر.

حدود الهیه تک اقامه سی، احکام دینیه تک اجراسی تشکیلات اجتماعییه، بونکده بقا ودوامی حکم وقوته وابسته اولدینی ایچون بر حکومت منتظمه اسلامیته ک اساسلری هجرت سنیه بی متعاقب وحیک کرما کرم توالی اولدینی صیرالرده بالذات طرف عالی نبویدر وضع ایدلشددر. ریاست حکومت عصر رسالتیناهیلرنده کندیلرنده واوندن صکره خلفا وائمه مسلمینده ایدی. امام عمر بن الخطابک (والله ما یزع الله بالسلطان اکثر مما یزع بالقران = والله، حق تعالانک نفوذ حکومتله منع ایتدیکی شی، نفوذ قرآن ایله منع ایتدیکندن زیادهدر) سوزی برحقیقت محضه اولدیغندن احکام قرآنیته تک تطبیقی تأمین ایده جک بر حکومتک تشکیلی ضروری ایدی.

ایشته بو صورتله تشکیلی واحکام قرآنیته تک تطبیقی تأمین ایدن حکومت اسلامییه بو شکل اساسینی بو کور قدر محافظه ایتیش، «انا نحن نزلنا الذکر وانا له لحافظون» وعد کریمی موجبنجه الی یومالقیامده محافظهده دوام ایده جکدر. «یریدون ان یطفؤا نورالله بافواهم ویأبی الله الا ان یتوره...»

مطبوعات

هم بر مکتوب

صوک بوسته ایله کلن (تایمس) ده اسپانیول علماسندن برذات طرفندن اسپانیادن مذکور غزه مدیرینه کوندرلش بر مکتوب مندرجدر. محتویاتک اهمیتته بناءً عیناً ترجمه وانظار قارئینه وضع اولنور:

افندی!

(تایمس) ک ۲ آغستوس تاریخی نسخهسنده مندرج بر مکتوبده شوجه یازیلی ایدی: بو کون جو جوقلر من تاریخ درسارنده (هون) لری (سارازهن) لری (سارازهن) لری قرون وسطاده اندلس وسواحلی

وجزایر بحر سفید عربیزینه اطلاق اولنوردی. نصل او قیورلر سه بیک ییل صکرهده مکتبلی کنجدر من بی طرف نالکک دوچار تعرض واستیلا اولدینی حقنده کی مراقلی تاریخی اوقویه جقلر در.

مساعده کزله شونی سویلیه یمکه، بو کونکی بعض آوروپا عسکر- لرنی (سارازهن) لره تشبیه ایتک بک بیوک بر حقسنزلقدر. حضرت محمدک اردولری قادینلره، چوققلره قارشلی حرب ایتدیلمز. مدافعه سز شهرلری تخریب ایتدیلمز. بالعکس حضرت علی وضع ایتدیکی مشهور قانونی ایله بو کبی غدر وظلم وملتعلاری صورت قطعیهده منع ایتدی؛ حضرت ابوبکر معیتنده کی رؤساسنه بو کون اک بیوک اردو قو- ماندانلری طرفندن نمونه اتخاذه لازمکلن بروجه آتی بیاننامه احکام عالیسنه مطاوعت ایتلرنی امر ایلدی: «اگر جناب حق سزه مظفریت احسان ایدر سه قیایجلری کزی سزه تابع وتسامیم اولانلرک وچوققلر وقادینلرک وآن اختیارلرک قایله بولاشدیر میکر. دشمن مملکتته کبردی ککرده آغاجلری کسمیکر، میوه لری خراب ایتیکر، مسکنلری یاقیکر. بونلردن مواشیسندن یالکز سزه لازم اولانلرنی آلیکر. احتیاج حس ایتدکجه هیچ برشی تخریب ایلدیکر. شهرلری وقعه لری اشغال ایدیکر و بونلردن یالکز دشمنه ملجأ اوله بیله جکلری بیقکر، مغلوب ومقهور اولانلره قارشومر حتی اولیکر، دشمنکزه قارشومعاملات ککرده ایکی یوزلی اولیوب دائماً صمیمی، مستقیم ومرد اولیکر، سوزیکزی وعدکزی طوتیکر، یالکز کندوسنه تحمیل ایدیلن شرائطه سلاح بدست اوله رق مقاومت کوسترن دشمنی تولدیریکر.»

بویاننامه تک اعلانندن وسالف الذکر قانونک وضعندن آلتی یوز سنه صکره حضرت ابوبکرک قومانداسی آلتنده بولنان مسلمانلرک دین قرداشلری (سارازهن) لر سزه شو سطرلری یازدیغ قدیم اسلام قلعه سنده بهادر (قاستیلیا) اردولرینک مدعش هجوملرینه سکر آی شجیعانه مقاومت ایتدیلمز. آوروپا مورخین مشهوره سنک بوقانلی محاربه لره دائر یازدقلری اثرلرده اسلام سلاحی لیکه لیه جک اوفاق بروقه یه تصادف ایدلمز. شو حالده مکتب صره لرند چوققلر منزه قرون وسطاده مردلک دورینک اککزیده بهارلری اولان (سارازهن) لری بو کونکی بعض آوروپالره بکرتیمی اوکرتیمک بک بیوک برحقسنزلق اولمازمی؟

تورکلره کلنجه، بونلرک مظالم ایقاع دائر مصاللر کمال احتیاط ایله تلقی ایدله لیدر. تورک اصل ونسلنک بوزولدیغی حقنده کی روایتلرک محض کذب وافترا اولدیغی و تورک عسکرینک حالا دخی یکیت برجنکاور وجسور بر محارب اولدیغی الیوم جناب قلعه جهه سنده بولنان برادرزاده لرمدن آلدیغ مکتوبلرده حرارتلی بر صورتده بیان ایدیلور. افندی! شجیع بر محارب ناموسلی ومرد بر انسان دیمکدر. امضا: (آرابیق ایسپن) مؤلفی

ح. اشرف ادیب

(نجم استقبال) مطبعه سی